

Sak 01/20 - «Vikingtidsmuseet på Bygdøy» - prosjektrapport XXXV til KHM's styre 7. februar 2020

I perioden fra styremøtet 6. desember 2019 til 27. januar 2020 har arbeidet i VTM-prosjektet hatt særlig fokus på følgende saker:

- Forberedelse for oppstart av byggeprosjektet
- Uavklart finansiering
- Forankring av VTM-prosjektet i linjevirksomheten
- Aktiviteter i KHM's delprosjekter for VTM-prosjektet

I. Forberedelse for oppstart av byggeprosjektet

Statsbudsjettet for 2020 ble 10. desember 2019 vedtatt i Stortinget med startbevilgning til Nytt Vikingtidsmuseum. Kunnskapsdepartementet (KD) sendte 22. januar 2020 oppdragsbrev til Statsbygg med styringsramme for byggeprosjektet på 1867 mill. kr. og styringsramme for brukerutstysprosjektet på 268,8 mill. kr.

I oppdragsbrevet er det i prosjektets resultatmål tydeliggjort at «Sikkerhet for skipene og tilhørende objekter står over de ordinære resultatmålene.» og at «VTM-Safeguarding of objects (SGO) er en sentral premissgiver for og en viktig del av byggeprosjektet. Det må derfor etableres en tydelig matrise for ansvars- og beslutningsmyndighet i organiseringen av det samlede byggeprosjektet, hvor sikringsprosjektets rolle er tilstrekkelig ivaretatt.». Dette legger godt til rette for å ivareta det de eksterne kvalitetssikrerne (EKS) påpeker i KS2-rapporten fra 28. september 2018. KS2-rapporten peker på at UiO i dette prosjektet har en rolle som er mer omfattende enn rollen til brukere i tradisjonelle byggeprosjekter. Videre sies det i KS2-rapporten at prosjektet er avhengig av UiOs medvirkning, både som premissgiver og direkte bidragsyter i sikringsprosjektet. KS2-rapporten peker også på at det faglige ansvaret for samlingen tilligger UiO ved KHM og at alle forhold knyttet til samlingens sikkerhet må forankres hos UiO. Alle arbeider som har betydning for samlingens sikkerhet må besluttes av UiO og endelig beslutning om flytting av skipene ligger hos UiO. I tillegg vil UiO være en viktig aktør under selve gjennomføringen av sikring og flytting.

UiO Eiendomsavdeling har i løpet av høsten 2019 arbeidet med forslag til ny styringsmodell for å ivareta det KS2 påpeker om UiOs og sikringsprosjektets rolle. Dette arbeid har blitt gjennomført i dialog med KHM-ledelsen og VTM-prosjektet og et forslag har i løpet av november vært diskutert

med UiO-ledelsen og KD. UiO og KD vil nå når byggeprosjektet går i gang arbeide videre med avklaring på styringsmodell sammen med KDM og Statsbygg.

Oppdragsbrevet beskriver også at KD, som oppdragsgiver og prosjekteier, vil følge opp styringen av prosjektet gjennom et prosjektråd. I tillegg til KD er Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Universitetet i Oslo, Kulturhistorisk museum ved UiO og Statsbygg representert.

KHM har gjennom høsten 2019 arbeidet med forberedelser for oppstart av byggeprosjektet. Det er utarbeidet et forslag til mandat for sikringsprosjektet «VTM – Safeguarding of objects» (SGO). Mandatet definerer intensjon og rammer for UiO/KHMs deltakelse, krav til dokumentasjon og risikoanalyser i forhold til eiers ansvar, samt rammer for verifikasjon. Dette dokument er gjennomgått og behandlet på møte i UiOs styringsgruppe 27. januar 2020. Forslaget sendes sammen med forslag til organisering av prosjektet til Statsbygg for innspill og videre bearbeiding for det ferdigstilles.

Gjennom høsten 2019 har også arbeidet med relokalisering av samlingene på Vikingskipshuset intensifieres. Gokstadgravkammeret er flyttet ut av utstillingen og dokumenteres nå før det flyttes til magasinene på Økern i løpet av februar. I januar er det arbeidet med å flytte ut ting (tiljer, årer og kar) som ligger oppi Osebergskipet.

I arbeidet med planlegging av utstillinger har KHM, i perioden fra ferdigstilt forprosjekt, kjøpt inn utstillingsarkitekttjenester fra Statsbygg. Gjennom dette arbeidet er de romlige løsningene fra forprosjektet utviklet videre. Det arbeides nå med å oppsummere utstillingsarbeidet som påvirker bygget. Dette overleveres til Statsbygg når byggeprosjektet går i gang.

II. Uavklart finansiering

Med startbevilgning for byggeprosjektet på statsbudsjettet for 2020 og avsatte midler til samlingens sikkerhet i UiOs budsjetter er beregnet finansieringsbehov for denne delen av prosjektet nå ivarettatt.

De delene av VTM-prosjektet som fortsatt har uavklart finansiering er:

- Dekning av inntektstap ved lukking av museet i byggeperioden.
- Finansiering av utstillinger.

- Mulig behov for midler pga KS2-rapportens reduksjon i brukerutstyr og evt midler til laboratorieutstyr (CT-skanner etc).

Vedrørende tapte inntekter på billett- og butikk salg ved lukking av VSH så er UiO-ledelsen og KD informert om det antatte omfanget på inntektstap og anslag på periodisering av dette. KHM-ledelsen følger dette opp mot UiO, men saken må løses i dialog mellom UiO og KD.

For å møte det høye ambisjonsnivå som er uttrykt i prosjektets grunnlagsdokumenter og videreført i planleggingsfasen for nye utstillinger, vil en betydelig del av utstillingsbudsjettet måtte finansieres av eksterne midler. KHM arbeider aktivt med å søke etter sponsorer til utstillingene og har i denne sammenheng delt opp finansieringsbehovet i fem «opplevelsespakker» som det søkes sponsorer til. For å minske avhengigheten av sponsorfinansiering pågår det også et arbeid med å finne andre finansieringskilder. Det er i januar ferdigstilt en søknad til Sparebankstiftelsen på innholdsformidling rettet mot spesielt barn og unge. Et annet tiltak er at KHM selv bygger opp midler til utstillinger i VTM ved å begrense utviklingen av andre utstillinger og sette av midler fra økt billettpris på fellesbilletten til Historisk museum og Vikingskipshuset.

III. Forankring av VTM-prosjektet i linjevirkomheten

Når byggeprosjektet nå går i gang og prosjektet skaleres opp vil VTM-prosjektet i større grad påvirke linjevirkomheten. Ledergruppen og VTM-prosjektet arbeider med løsninger for hvordan seksjonsledere kobles tettere på prosjektet. Dette for å få bedre oversikt over ressursbehovet for å løse planlagte oppgaver og skape en god dynamikk mellom prosjektet og seksjonene så at prosjektet best utnytter kompetansen fra de ulike seksjonene, og at det bygges opp riktig kompetanse til overgangen til drift. Det arbeides også med tydeliggjøring av ansvar og definisjon av hvilke beslutninger som ligger i linjen respektive i prosjektet.

Sammen med ledelsen planlegges det også å etablere et nytt delprosjekt i VTM for å ivareta organisering, bemanning og finansiering av driften når museet står ferdig.

IV. Arbeid i KHMs delprosjekter

KHMs interne arbeid i de fire delprosjektgruppene er videreført etter plan, og planer konkretiseres nå på bakgrunn av startbevilgning på statsbudsjettet.

I delprosjekt nye utstillinger er det fokus på utvikling av opplevelseskonsepter for utstillingenes ulike deler. Utstillingsarealene er per nå delt inn i 24 deler (installasjoner) som får hver sin beskrivelse i form av et opplevelseskonsept. Arbeidet med opplevelseskonsepter vil fortsette gjennom hele 2020.

Arbeidet med synopsis på det faglige innholdet fortsetter gjennom 2020. Det blir i 2020 satt på flere ressurser i forhold til gjenstandsutvalg (magasinforvalter) og det prosjektansettes to ressurser på fulltid i 14 måneder som sammen med utstillingsprosjektet og interne fagekspertter skal arbeide med å beskrive det faglige fundamentet for utstillingene.

Delprosjekt forskningssenter vikingtid fokuserer vinteren 2020 primært på arbeid knyttet til funksjonskrav iht. bygg og utstyr.

Delprosjekt sikring, klima og logistikk arbeider med planlegging av relokaliseringen av gjenstander på Vikingskipshuset, plan for 3D-dokumentasjon av hele samlingen på VSH, tømning av innhold i Osebergskipet og forberedelse til at veiing av Gokstadskipet kan begynne i februar/mars.

Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil har ferdigstilt en beskrivelse av det nye museets kommersielle profil og en beskrivelse av profilen til museumsbutikken. I samarbeid med eksternt leverandør arbeides det med fundamentet for å utvikle merkevaren til det nye museet, ved å beskrive målgruppene og utvikle beskrivelser av kundereisen. Det planlegges også en prosess i løpet av våren/sommeren for å utvikle museets navn og logo. Denne prosessen ledes av kommunikasjonsgruppen ved KHM sammen med seksjon for kommunikasjon i UiO. Det planlegges for prosjektansettelse av kommunikasjonskompetanse våren 2020.

IV. VTM-prosjektets møter/reiser desember 2019 – januar 2020.

Følgende møter/reiser har vært gjennomført i perioden:

- Ett (1) møte i *UiOs styrings- og koordineringsgruppe for VTM-prosjektet*
- To (2) møter i *Kontaktforum* (felles koordineringsorgan SB, UiO/EA og KHM for VTM-prosjektet). Disse møtene foregår uten Statsbygg på nåværende tidspunkt i avente oppstart av byggeprosjektet.

Det er løpende virksomhet i KHM's egen prosjektorganisasjon - koordineringsgruppen, delprosjektgrupper og særmøter tilknyttet de ulike aktiviteter i delprosjektgruppene.

Det har i perioden ikke vært holdt møter i *KHM's styringsgruppe for VTM-prosjektet* eller *Prosjektrådet* (VTM-prosjektets høyeste organ med repr. fra SB, UiO, KHM og departementene).

GJO, 27.01.20